

## VILNIAUS ANTAKALNIO GIMNAZIJA

PATVIRTINTA  
Vilniaus Antakalnio gimnazijos  
direktorės 2021 m. liepos 2 d.  
įsakymu Nr. V-2021-82

### KOMANDINIO REAGAVIMO Į PATYČIAS IR KITOKĮ SMURTINĮ ELGESĮ GIMNAZIJOJE, TVARKOS APRAŠAS

#### I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Komandinio reagavimo į patyčias ir kitokį smurtinį elgesį gimnazijoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) – dokumentas, reglamentuojantis kiekvieno gimnazijos bendruomenės nario atsakomybes ir veiksmus, norint užtikrinti saugias mokymosi sąlygas mokiniams ir siekiant sutramdyti smurto ir patyčių atvejus gimnazijoje.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis“, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

3. Vizija – saugi mokykla: visi bendruomenės nariai jaučiasi saugūs, remiami, palaikomi, priklausantys bendruomenei; moksleiviai mokomi tinkamo elgesio įgūdžių; sistemingai skatinamas pozityvus jų elgesys; mokymo struktūra yra pritaikyta moksleivio gebėjimams ugdyti ir skatinanti.

4. Šiame Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 2016, Nr. I-1489):

**Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Šiame tvarkos apraše išskiriamos šios smurto formos:

**Patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą.

**Patyčios kibernetinėje erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

**Vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

#### II SKYRIUS VEIKLOS PRINCIPAI, ĮVYKUS PATYČIŲ AR KITOKIAM SMURTINIAM ĮVYKIUI

5. Atvejis turi būti išaiškintas.
6. Suteikta pagalba nukentėjusiam.
7. Nukentėjęs turi gauti pakankamai įgūdžių apsaugoti nuo patyčių ar smurto ateityje.
8. Smurtą/ patyčias matę vaikai turi būti mokomi, kaip derėtų elgtis tokiose situacijose.
9. Smurtautojui turi būti paskirta adekvati drausminimo priemonė.

10. Smurtautojas turi gauti pagalbą.
11. Mokyti suaugusiuosius, kaip elgtis su vaikais, patyrusiais patyčias ar kitokį smurtinį elgesį.
12. Įvertintos ir pakeistos aplinkybės, kuriose kilo patyčios ar kitoks smurtinis elgesys.
13. Stebėjimas dėl atkryčio.

### III SKYRIUS

#### VEIKSMAI KONKREČIU PATYČIŲ IR KITOKIO SMURTINIO ĮVYKIO ATVEJU

14. Visi mokyklos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių.

15. **Kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas** pastebėjęs patyčias ar kitokį smurtinį elgesį iš karto po įvykio žodžiu ar kitomis ryšio priemonėmis praneša mokyklos direktoriui ar tą dieną būdinčiam administracijos atstovui, mokinio klasės vadovui ir užpildo „Pranešimo apie patyčias ar kitokį smurtinį elgesį formą“ (Aprašo 5 priedas, skelbiamas gimnazijos svetainėje).

16. Visais įtariamų ir realių patyčių bei kitokio smurtinio elgesio atvejais mokinio atžvilgiu mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

16.1. įsikiša įtarus ir/ ar pastebėjus smurto ar patyčių atvejį – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus; esant elektroninėms patyčioms, (jei turi galimybę) išsaugo įrodymus;

16.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi ir/ ar smurtauja, mokyklos nuostatas ir mokinio elgesio taisykles; įvardina, koks elgesys buvo netinkamas ir kuo tas elgesys įskaudino kitą mokinį;

16.3. patyčių/ smurto dalyviai pateikia laisvos formos paaiškinimą dėl įvykio;

16.4. asmuo, užpildęs pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą, atvejį registruoja „Smurto ir patyčių registracijos žurnale“ (registracija vykdoma elektroniniu būdu);

16.5. užpildytą pranešimo apie smurtą ir/ ar patyčias formą (Aprašo 5 priedas), bei visą su įvykiu susijusią informaciją perduoda saugoti socialiniam pedagogui;

16.6. mokyklos direktorius nusprendžia, kas iš mokyklos darbuotojų apie pastebėtą smurto atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneš įvykio dalyvių tėvams (globėjams, rūpintojams), ir, pagal poreikį, vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai pagal kompetenciją. Taip pat mokyklos direktorius apie patyčių ar kitokio smurtinio elgesio atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip tą pačią darbo dieną, praneša gimnazijos psichologui, prireikus – pedagoginei psichologinei tarnybai ar kitam psichologinės pagalbos teikėjui dėl neatlygintinos psichologinės pagalbos suteikimo patyčių/ smurto dalyviams ir jų tėvams.

16.7. mokykloje teikiama švietimo pagalba ir kita reikalinga pagalba smurtą ir/ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams, tėvams (globėjams, rūpintojams).

16.8. mokykla, turėdama pagrįstos informacijos apie galimus vaiko teisių pažeidimus, neužtikrinamas vaiko teises (tai pagrindžiančius faktus ir priemones, kurių imtasi situacijai išsiaiškinti ir spręsti) perduoda vaiko gyvenamosios vietos Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritoriniam padaliniiui, policijai.

17. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ ar įtaręs patyčias ir/ ar smurtą raštu informuoja mokyklos direktorių, kuris imasi LR ir gimnazijos dokumentuose (LR Darbo kodekse, Darbo tvarkos taisyklėse) numatytų veiksmų.

Apie įvykusį smurto faktą direktorius nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Pedagoginei psichologinei tarnybai ir rekomenduoja smurtavusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

18. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ ar įtaręs patyčias ir/ ar smurtą privalo informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

Mokyklos direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Pedagoginei psichologinei tarnybai ir rekomenduoja smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

19. Mokyklos direktorius imasi priemonių, kad jo vadovaujamos švietimo įstaigos mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą momento, neatlygintinai gauti psichologinę pagalbą.

**20. Klasės vadovas gavęs informacijos apie įvykusį patyčių ir kitokį smurtinį atvejį:**

20.1. organizuoja ir raštu fiksuoja (Pokalbio su tėvais (globėjais, rūpintojais) ir vaikais protokolais) individualius pokalbius su smurto ir/ ar patyčių dalyviais, numato kokių priemonių bus imtasi sprendžiant konkretų smurto ir/ ar patyčių atvejį, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

20.2. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su dalykų mokytojais, socialiniu pedagogu, psichologu;

20.3. nesiliaujant patyčioms ir/ ar smurto atvejams, kreipiasi į mokyklos Vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie mokinio netinkamą elgesį;

20.4. apie mokinio elgesio pokyčius informuoja mokyklos direktorių.

**21. Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:**

21.1 numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su smurtautoju, patyčias/ smurtą patyrusiais, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), skiria veiksmų plano įgyvendinimo koordinuojantį asmenį, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis smurtautoją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

21.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

21.3. stebi veiksmų plane numatytas veiklas, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus teikiamos pagalbos rezultatams įvertinti;

21.4. inicijuoja klasės mikroklimato, patyčių/ smurto paplitimo mokykloje tyrimus.

## IV SKYRIUS BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

22. Gimnazija, spręsdama patyčių ir smurto atvejus gimnazijoje, bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis bei institucijomis:

22.1. Pedagogine-psichologine tarnyba, kuri gali suteikti pedagoginę psichologinę pagalbą: konsultuoti, atlikti tiriamąją, prevencinę veiklą, tarpininkauti;

22.2. policijos komisariatu, su kuriuo tariamasi dėl dažnesnio patruliavimo mokyklos teritorijoje, pareigūnų reguliariai vykdomų įvairių prevencinių veiklų; dėl pareigūno, kuris, esant poreikiui, konsultuotų mokinius, vestų prevencines klasių valandėles, paskyrimo ir kt.;

22.3. Vilniaus miesto vaiko teisių apsaugos skyriumi (toliau – VTAS): smurto atveju mokykla privalo pranešti VTAT apie nukentėjusius vaikus; VTAT specialistai turi daugiau juridinių įgaliojimų darbui su šeimomis, kuriose vaikui (-ams) nustatytas grėsmės lygis; mokykla gali įtraukti VTAT specialistus į prevencinę veiklą);

22.4. Psichikos sveikatos centru dėl konsultacijų pedagogams, mokomųjų užsiėmimų mokiniams.

22.5. pagal poreikį su nevyriausybinėmis organizacijomis dirbančiomis patyčių ir smurto prevencijos srityje ir kt.

**V SKYRIUS**  
**KOMANDINIO DARBO, SPRENDŽIANT PATYČIŲ AR KITOKIUS SMURTINIUS**  
**ATVEJUS GIMNAZIJOJE, TVARKOS APRAŠO PRIEDAI**

23. Smurto ir patyčių formos (1 priedas).
24. Rekomendacijos klasių vadovams, kaip paskatinti mokinius reaguoti į patyčias ir smurtą (2 priedas).
25. Rekomendacijos mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) dėl patyčių ir smurto prevencijos (3 priedas).
26. Rekomendacijos mokiniams, kaip reaguoti į patyčias ir smurtą (4 priedas).
27. Pranešimo apie patyčias forma (5 priedas).

**VI SKYRIUS**  
**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

28. Su šiuo Aprašu mokyklos bendruomenės nariai supažindinami jį skelbiant gimnazijos interneto svetainėje.
29. Aprašas kasmet neatnaujinamas, jei jis dera su naujausiais teisės aktais.

---

Parengė darbo grupė, sudaryta 2021 m. gegužės 17 d. direktorės įsakymu Nr. V-2021-53

## SMURTO IR PATYČIŲ FORMOS

- Kito žmogaus mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, užpakalį .
- Nužudymas ar kėsinimas nužudyti.
- Pistoletų, šautuvų, automatų atsinešimas ar panaudojimas mokykloje ar už jos teritorijos ribų.
- Peilių, lazdu, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas.
- Petardų, kitų sprogstamų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas.
- Pastūmimas.
- Kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų.
- Daiktų mėtymas į kitą žmogų.
- Kito žmogaus daiktų naikinimas.
- Rankos užlaužimas.
- Spjaudymas.
- Kandžiojimas.
- Sprigtai, skausmingi odos trynimai.
- Tempimai prieš kito žmogaus valią.
- Apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais.
- Drabužių plėšymas.
- Dūrimas peiliu, tušinuku ar kitu daiktu.
- Draskymas nagais.
- Tampymas už plaukų.
- Smaugimas.
- Kito žmogaus daiktų ar kūno tepiojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais.
- Bet koks kitoks skausmo sukėlimas.
- Privačių kūno dalių lietimasis prieš kito žmogaus valią.
- Seksualinis priekabiavimas žodžiais ar raštu.
- Prievartiniai seksualiniai santykiai mokyklos teritorijoje.
- Vaikų iki 14 m. seksualinio neliečiamumo pažeidimas.
- Neleidimas rūbinėje persirengti.
- Nusikaltimo planavimas.
- Nepranešimas apie žinomą nusikaltimą.
- Smurtinių bausmių taikymas.
- Naudojimas socialiniu statusu ar užimamomis pareigomis, siekiant pažeminti kitą žmogų ar jam pakenkti.
- Gąsdinimas.
- Grasinimas susidoroti.
- Daiktų ar pinigų atėmimas ar vogimas.
- Priverstinis skolos „auginimas“.
- Spaudimas neatskleisti smurtinių veiksmų pedagogams.
- Išsijuokimas, siekiant pažeminti.
- Įžeidus pravardžiavimas.
- Necenzūrinės kalbos vartojimas.
- Privertimas bėgti iš pamokų.
- Garsus rėkavimas pamokos metu.

- Riksmai pertraukų metu ar kieme sukelti kitiems nemalonius jausmus.
- Šmeižtas.
- Apkalbinėjimas už akių, siekiant pažeminti.
- Demonstratyvus piktybinis izoliavimas.
- Įžeidžių žinučių rašymas mobiliuoju telefonu ar elektroniniu paštu.
- Privачios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti.
- Kitų žmonių ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų.
- Privertimas atlikti veiksmus, kurie yra naudingi tik smurtautojui.
- Spaudimas turėti konkrečius įsitikinimus.
- Spaudimas meluoti.
- Kitų žmonių judėjimo laisvės apribojimas, siekiant asmeninės naudos.
- Kitų žmonių privertimas rinktis, su kuo bendrauti ar nebendrauti.
- Mokyklos drausmės taisyklių pažeidimas.
- Viešas išsijuokimas iš kito asmens.
- Tyčinis kito žmogaus įskaudinimas.
- Privertimas skolinti.
- Demonstratyvus atsisakymas vykdyti administracijos, pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymo procesu.
- Piktybinis dominavimas, priimant sprendimus.
- Kiti netiesioginiai veiksmai, kuriais siekiama valingai pakenkti kitam žmogui.
- Nusikalstamos grupuotės kūrimas ir dalyvavimas joje.
- Demonstratyvus ar piktybinis vengimas spręsti smurto atvejus.

## **REKOMENDACIJOS KLASIŲ VADOVAMS, KAIP PASKATINTI MOKINIUS REAGUOTI Į PATYČIAS IR SMURTĄ**

1. Kuriant draugišką klasės mikroklimatą, formuoti nuostatą: „Kiekvienas atsakingas už tai, kas vyksta“.
2. Mokiniai įsipareigoja reaguoti į patyčias, savo įsipareigojimus tvirtina kiekvienų mokslo metų rugsėjo 1d. pasirašydami po Mokinių elgesio taisyklėmis.
3. Reguliariai priminti mokiniams, kad jie gali reaguoti į patyčias:
  - 3.1. ignoruodami priekabautoją;
  - 3.2. praeidami pro šalį ir pasakydami: „Tai yra patyčios!“;
  - 3.3. informuodami suaugusįjį.
4. Pabrėžti, kaip svarbu nesudaryti „televizoriaus“ principo: „Stoviu, stebiu, kas vyksta, ir nieko nedarau“.
5. Sukurti kiekvienoje klasėje mokinių reagavimo į patyčias taisykles.
6. Atskirai dirbti su tiksline mokinių grupe – stebėtojais, t. y. naudojant aktyviusius metodus, pastiprinti tuos mokinius, kurie palaiko skriaudžiamą mokinį, bet nieko nedaro, paskatinti juos reaguoti, pagirti.
7. Parašyti laiškus visiems klasės mokinių tėvams apie tai, kaip svarbu vaiko mokymuisi gera savijauta, emocinė būklė mokykloje, atkreipiant dėmesį į patyčių problemą, paraginant vaikus ir tėvus apie tai nuolat kalbėtis, paprašyti, kad tėvai informuotų klasės vadovą, jeigu jų vaikai stebi (mato) patyčias.
8. Stebėti situaciją klasėje, reguliariai aptarti su mokiniais stebėjimo rezultatus.

## **REKOMENDACIJOS MOKINIŲ TĖVAMS (GLOBĖJAMS, RŪPINTOJAMS) DĖL PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS**

1. Aptarkite individualiai su vaiku mokyklos vidaus taisykles. Skirkite tokiam pokalbiui laiko ne tik tada, kai jis prasižengia. Paaiškinkite, kodėl manote, kad mokyklos taisyklės yra teisingos.
2. Suformuokite elgesio taisykles namuose.
3. Pakalbėkite su savo vaiku apie smurtą, matomą per televiziją. Aptarkite smurtinius kompiuterinius žaidimus, netinkamus įvykius kieme. Paaiškinkite, kokias pasekmes sukelia smurtas.
4. Pamokykite, kaip vaikas gali spręsti problemas. Pagirkite, jeigu konfliktines situacijas jūsų vaikas išsprendė nepanaudodamas smurto.
5. Pamokykite vaiką, kaip savo pyktį išreikšti tinkamu būdu. Paaiškinkite, kad pykčio rodymas, mušant ar įžeidžiant kitus, yra netinkamas būdas. Jeigu jūs, kaip tėvas ar mama, supykstate, parodykite vaikui savo pavyzdžiu, kaip galima pyktį išreikšti tinkamu būdu (pasakant žodžiais „aš pykstu“, padaužant į pagalvę, padarant 20 pritūpimų ir pan.).
6. Padėkite vaikui suprasti, kad žmonės gali skirtis savo išvaizda, gali turėti kitokią nuomonę.
7. Pastebėkite, jeigu vaikas pradėjo elgtis keistai. Gal jis pradėjo dažniau pykti, gal pradėjo nebesutarti su savo draugais ar bendraklasiais, gal pasidarė žiaurus su gyvūnais. Padėkite vaikui, pasitarkite su psichologu ar patikimu žmogumi jūsų aplinkoje.
8. Nuolat bendraukite su vaiku, prašykite, kad vaikas jus visada informuotų, kur jis yra, ką jis daro. Susipažinkite su vaiko draugais.
9. Jei matote, kad vaiko draugai netinkamai elgiasi, aptarkite tai su vaiku.
10. Dalyvaukite mokyklos gyvenime. Apsilankykite įvairiuose renginiuose, nuolat stebėkite, kaip vaikui sekasi atlikti namų darbus. Reguliariai teiraukitės klasės vadovo, kaip sekasi jūsų vaikui. Dalyvaukite tėvų susirinkimuose.
11. Prašykite, kad mokykla įtrauktų vaiką į popamokinę veiklą.
12. Tapkite bent kartą metuose savanoriu. Suorganizuokite tėvų – moksleivių diskusiją apie smurtą mokykloje.
13. Jeigu matote, kad kiti Jums pažįstami tėvai nepadedą savo vaikams spręsti smurto problemų, padėkite jiems, nesmerkite už netinkamą elgesį. Mokėkite argumentuotai apginti savo nuomonę.



## REKOMENDACIJOS MOKINIAMS, KAIP REAGUOTI Į PATYČIAS

### JEI TYČIOJASI IŠ TAVO DRAUGO, KLASIOKO

1. Būk draugiškas su mokiniu, kuris patiria patyčias. Parodyk jam, kad tu matai, kas su juo vyksta ir kad tai tau rūpi. Jei gali, pasistenk dažniau būtu su juo – priekabiautojui bus sunkiau tyčiotis, kai skriaudžiamasis bus ne vienas.

2. Paragink mokinį, kuris patiria patyčias, pasipasakoti kam nors: kokiam nors suaugusiajam žmogui, kuriuo jis pasitiki.

3. Papasakok kam nors apie tai, ką matei. Kartais mokiniai, patiriantys patyčias, patys nedrįsta niekam pasakoti, bijo, kad jais nepatikės, bijo smurtautojo keršto. Atmink, kad priekabiautojas taip pat dažnai bijo, kad kas nors sužinos apie tai, kas vyksta.

4. Nesityčiook, nors taip elgiasi tavo draugai. Lengva prisijungti prie kitų vaikų ir priekabiauti prie ko nors, kas yra už kitus silpnesnis. Nesityčiodamas tu parodysi, kad galima elgtis kitaip.

### JEI TYČIOJASI IŠ TAVĖS

1. **Aiškliai, nedviprasmiškai pasakyk**, kad tau nepatinka toks elgesys. Pavyzdžiui, “man nemalonu, kai taip mane vadini”, “man nepatinka, kad prasivardžiuoji”, “liaukis taip elgtis”;

2. **Pasitrauk** iš patyčių situacijos, jei turi tokią galimybę. geriau išeiti iš klasės, pasitraukti toliau nuo užgauliojančių vaikų ir nesiklausyti jų jų įžeidinėjimų;

3. **Venk būti vienas**. Paparastai skriaudėjai užgaulioja vaiką, kai šis yra vienas, kai kiti jo neužstoja. Tad buvimas su kitais vaikais kartais padeda sumažinti patyčių riziką;

4. **Ignoruok**. Kartais skriaudėjai tikisi stiprios reakcijos į patyčias. Tad parodymas, kad patyčios tavęs nežeidžia, pavyzdžiui, ramiai nususuki ir darai toliau savo darbus, kartais paskatina skriaudėjus liautis šaipytis;

5. **Pajuokauk**. Kai kuriose patyčių situacijose gelbsti humoras, ypač kai skriaudėjai siekia išprovokuoti priešišką reakciją. Pagalvok, kaip galima būtų į pašaipią skriaudėjo repliką atsakyti pajuokavimu;

6. **Nesipriešink skriaudėjams** (nepulk muštis), nes gali nukentėti arba pats būti apkalntintas smurtavimu.

Patyčių situacijose skriaudėjų ir patyčias patiriančio vaiko jėgos būna nelygios. Todėl skraidžiamam vaikui pačiam sustabdyti patyčias būna itin sudėtinga. Patyčios paprastai nesiliauja be suaugusiųjų įsikišimo. Todėl, jeigu patiri patyčias, nelik vienas ir kreipkis pagalbos:

1. Papasakok suaugusiam, kurio pasitiki. Tai gali būti klasės vadovas, mokytojas, tėvai ar kitas patikimas žmogus, kuris gali tave išklausti ir su kuriuo gali pasitari, ką darysite toliau.

2. Kreiptis pagalbos į Vaikų liniją. Jei nedrąsu pasipasakoti pažįstamiems, visada gali skambinti arba parašyti laišką “Vaikų linijai” “Vaikų linijos” interneto svetainėje taip pat gali diskutuoti su bendraamžiais bei rasti naudingos informacijos apie patyčias ir kitus tau rūpimus klausimus.

Pagalba vaikams ir paaugliams telefonu **116111** kasdien nuo 11 iki 21 val. ir internetu [www.vaikulinjia.lt](http://www.vaikulinjia.lt)

## **REKOMENDACIJOS MOKINIAMS, KAIP REAGUOTI Į ELEKTRONINES PATYČIAS**

1. **Nereaguoti** į jokių bandymus susisiekti ar užgaulias žinutes internetu ar telefonu;
2. **Neištrinti** žinučių. Išsaugodamas užgaulius komentarus ar vaizdus galėsi vėliau juos pateikti kaip įrodymus apie vykusias patyčias;
3. **Blokuoti** siuntėją/ pakeisti privatumo nustatymus. Gali užblokuoti tiek telefono numerį, tiek konkrečius asmenis, kurie tave skaudina internete.
4. **Pranešti** atsakingiems žmonėms. Daugelyje socialinių tinklų ar žinomų svetainių (pavyzdžiui, „Facebooke“) galima pranešti to puslapio administratoriams apie tyčiojimąsi. Jeigu tai nepadėjo arba yra neaišku, kur kreiptis, galima apie tai pranešti [www.draugiskasinternetas.lt](http://www.draugiskasinternetas.lt) „Karštajai linijai“;
5. **Kruopščiai** apgalvoti, kokią informaciją nori pateikti internete. Reikia vengti skelbti savo asmeninę informaciją ar bet koki turinį, kurio nenorėtum rodyti savo tėvams ar mokytojams, nes internete jis taps prieinamas daugeliui.

**VILNIAUS ANTAKALNIO GIMNAZIJOS  
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS AR KITOKĮ SMURTINĮ ELGESĮ  
FORMA**

\_\_\_\_\_ (pranešimo data)

**Bendrieji duomenys:**

|   |  |
|---|--|
| Kas pranešė apie patyčias/ smurtinį elgesį:   |  |
| Kada įvyko patyčios/ smurtinis elgesys (data, val.):  |  |
| Kur įvyko patyčios/ smurtinis elgesys:  |  |
| Kokia patyčių ir kitokio smurtinio elgesio forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:   |  |
| <input type="checkbox"/> <b>Žodinės:</b> pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;<br><input type="checkbox"/> <b>Fizinės:</b> mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);<br><input type="checkbox"/> <b>Socialinės:</b> įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;<br><input type="checkbox"/> <b>Elektroninės:</b> patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: virtualioje mokymosi platformoje, socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.);<br><input type="checkbox"/> <b>Vaiko nepriežiūra:</b> nuolatinis tėvų (globėjų, rūpintojų) nesirūpinimas pagrindiniais vaiko poreikiais: fiziniais (maistu, saugia aplinka, apranga, higiena, gydymu); emociniais/ psichologiniais (nebendravimas su vaiku, nesidomėjimas vaiko interesais); nesuteikiama priežiūra, atitinkanti vaiko amžių, bei apsauga nuo galimos žalos.<br><input type="checkbox"/> <b>Kiti pastebėjimai</b><br>(įrašyti) _____<br>_____ |  |
| Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas?  |  |

**Duomenys apie patyčių/ smurtinio įvykio dalyvius:**

|   |  |
|---|--|
| Mokinio/ asmens, patyrusio patyčias/ smurtą vardas, pavardė, amžius, klasė:           |  |
| Mokinio (-ių)/ asmens (-ų), kuris tyčiojosi/smurtavo, vardas, pavardė, amžius, klasė: |  |
| Mokinio (-ių)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias/ smurtinį                             |  |

|  |  |
|--|--|
| elgesį, vardas, pavardė, amžius,<br>klasė: |  |
|--|--|

**Išsami informacija apie įvykį:**

|  |
|--|
|  |
|--|

**Veiksmų po įvykio, planas su:**

|   |  |
|---|--|
| Vaiku patyrusiu patyčias ar kitokį smurtinį elgesį: |  |
| Vaiku, kuris tyčiojosi ar smurtavo:                 |  |
| Stebėtojais:  |  |
| Patyčių ar smurtinio įvykio dalyvių tėvais:         |  |
| Kitais mokyklos darbuotojais:                       |  |
| Kita (įrašyti):                                     |  |

---

 Užpildžiusio asmens vardas, pavardė

---

 Parašas